

Iacob Aertsz. Colom,

Dirck Volckertsz. Cornherts WERCKEN

(1629-1632)

III delen

**Beknopte inhoudsopgave
Korte titels**

**ed.
J. Gruppelaar
2021**

Colofon

Dierycq Volckertsz. Coornherts WERCKEN

Oorspronkelijke uitgave door I.A. Colom: Amsterdam 1629-1632

Beknopte inhoudsopgave - Korte titels

Digitale Coornhertbibliotheek nr. 2, 2021

Redactie: J. Gruppelaar

Vormgeving: ...

©2018 J. Gruppelaar / Alle rechten voorbehouden

j.gruppelaar@kpnplanet.nl | www.coornhertstichting.nl

Opmerking

- Foliëring tussen vierkante haken [] conform *Wercken*; paginering verwijst naar website: <http://coornhert.dpc.uba.uva.nl/c/coo/>. Deze website is helaas sedert maart 2021 uit de lucht; het is de verwachting dat het materiaal (images en teksten) via een andere website weer ter beschikking komt.
- Na de titel volgt – indien aan de orde – een verwijzing naar de eerste (of eerdere) uitgave(n): naam drukker danwel *s.n.* indien die naam niet op het titelblad is vermeld; en het jaartal van publicatie. Een jaartal in cursief geeft het jaar aan waarin het werk is geschreven.
- Voor meer informatie zie: J. Gruppelaar, *Dieryck Volckertsz. Coornherts WERCKEN. Uitvoerige inhoudsopgave: volledige titels, subtitels, hoofdstuktitels*, Digitale Coornhertbibliotheek nr. 1, 2021. Zie ook: *Bibliotheca Belgica*, I, p. 749 e.v.

J. Gruppelaar, 15 maart, 2021

Eerste Deel

[1r-6r] 5-15	[C. Boomgaert] <i>Het leven van D.V. Coornhart.</i>
[6v-7v] 16-18	<i>Eenighe loffelijcke ghetuyghenissen van Dierick Volkaersen Coornhart Amsterdammer, een licht van sijnen tijdt.</i>
[8r-9v] 19-22	C. Boomgaert, <i>Voor-reden aen den bescheyden Leser.</i> (1612)
[10r-10v] 23-24	[<i>Register der Tractaten van 't eerste Deel.</i>]
[1r-12v] 25-48	<i>Van Godt.</i>
[13r-32v] 49-88	<i>Van Christo.</i>
[33r-34r] 89-91	<i>Van den Heylighen Gheest.</i>
[35r-38v] 93-100	<i>Van T'Gheloove.</i>
[38v-39r] 100-101	<i>Vande ongheloovigheyt ende den ongheloovighen.</i>
[39r-40r] 101-103	<i>Van de UUaerheyt. Beschryvinghe.</i>
[40v] 104	<i>Van de Hope. Beschrijvinghe.</i>
[40v] 104	[opmerking uitgever over voorgaande teksten]
[41r-43v] 105-110	<i>Vande ware Penitentie, Bekeeringhe, Boete of Wedergheboorte.</i>
[44r-46v] 111-116	<i>Ontledinghe van de Liefde.</i>
[1r-28r] 117-171	<i>Hert-spiegel Godlijcker Schrifturen.</i> (1589)
[29r-44v] 173-204	<i>Vereenighe Van sommige strijdigh-schijnende sproken der H. Schrifture.</i>
[45r-69v] 205-254	<i>Toetzsteen der VVare Leeraren.</i> (1581)
[70r-75r] 255-265	<i>Van den Onderscheyt tusschen die ware ende valsche Leere.</i> (1589)
[76r-80v] 267-276	<i>Van Waerheydt & Of men Waarheydt mach weten</i> (1565). Annex: gesprek A. Ortelius en D.V. Coornhart.
[81r-82v] 277-280	<i>Tweespraeck, Of waerheydt Vry maect?</i> (1580)

[83r-119v] 281-354	<i>Oorsaken ende Middelen vander Menschen Saligheyt ende Verdoemenisse. (Barentsz. 1603)</i>
[120r-128v] 355-372	<i>Van de onwetenheyt der menschen, die daer is onschuldigh of schuldigh. (Ketel 1583)</i>
[129r-134r] 373-384	<i>Dat onverstandigh blijven des menschen eenighe zonde ende oorsake van alle doolinghen zy. Annex: Vande oorsaecke vande Zonde, 'tghetuygh Platonis.</i>
[135r-138v] 385-392	<i>Vant oordelen, gespreke tusschen vermetel oordeel ende bescheyden ondersoeck. (1564)</i>
[139r-147r] 393-409	<i>Van des menschen natuerlijcke vleesch wondersproock. (Ketel 1581)</i>
[147v] 410	[twee spreuken uit de Bijbel]
[148r-149v] 411-414	<i>Of de siele, dan of de wille zondight, ondersoeck. (1563)</i>
[150r-156v] 415-428	<i>Vande veranderinge vander menschen quade in een goede wille.</i>
[157r-157v] 429-430	<i>Of de deughde selfstandigh, dan door een toeval is. (1565)</i>
[158r-159v] 431-434	<i>Tsamensprake of de quade willich quaat zijn of onwilligh: tusschen Peter ende Jan.</i>
[160r-163r] 435-441	<i>Tsamensprekinghe, waar in bewesen wort dat hy niet goet en wil worden die quaat blijft. (1568)</i>
[163v-164v] 442-444	<i>Dattet afsterven vant quade licht valt.</i>
[165r-176v] 445-468	<i>Ladder Jacobs, de trappe der deughden. (1584)</i>
[177r-184v] 469-484	<i>Vande wedergheboorte. (1574; 1581)</i>
[185r-187v] 485-490	<i>Hoe noodigh het zy dat elck mensche sekerlijck wete of hy geloovigh is dan nyet, ende van den onderscheyt tusschen het ware ende valsche gheloove.</i>
[188r] 491	<i>Ondersoeck om te verstaan of men is doot dan levendigh.</i>
[188v-190v] 492-496	<i>Korte berichtighe vander ghedachten waarneminghe. Ende Den naasten Wegh om te moghe komen tot kennisse van sijns selfs state.</i>

[191r-195v] 497-506	<i>Tafel vander gheloovighen justificatie ofte rechtvaardighwordinghe in Christo Jesu. (Ketel 1582)</i>
[196r-210v] 507-536	<i>Van wel bidden onderwijs. (Ketel 1582)</i>
[211r-213r] 537-541	<i>Van de ware onderdanigheydt der Christenen, Schriftuerlijcke bewijsinge uyt die wille Godes. (Ketel 1581)</i>
[214r-230r] 543-575	<i>Dat Godts gheboden licht zijn ende leerlijck. (1564)</i>
[231r-248v] 577-612	<i>Dat des duyvels wet swaar is ende lastigh.</i>
[249r-267v] 613-650	<i>Waarachtighe aflaat van zonden. (1580)</i>
[268r-335r] 651-785	<i>Zedekunst, dat is, wellevenskunste. (Tournay 1586, Adriaensz. 1596)</i>
[335v-336r] 786-787	<i>Proeve van goede ruste des ghemoedts.</i>
[337r-352v] 789-820	<i>Opperste goedts nasporinghe. (1590)</i>
[353r-364r] 821-843	<i>Consistorie, handelende van 't niet hanteren des nachtmaels.</i>
[365r-370v] 845-856	<i>Gesprake met de VWaterlantsche Ghemeente. (1587)</i>
[371r-373r] 857-861	<i>Een corte beschrijvinghe van pijn ende droefheydt. (1556)</i>
[373r-374v] 861-864	<i>Proeve van goede ruste des gemoedts. (1587)</i>
[377r-383v] 865-878	<i>Vande sendinghe.</i>
[383v-384r] 878-879	<i>Van 't overheydts ampt. Oft een Christen mach bedienen, ende oft die 't bedienen, Christenen moghen wesen. Schriftmatigh-Ondersoeck. [= brief aan Hans van Rees] (1580)</i>
[384v-387r] 880-885	<i>Van 't overheydts ampt. Na-Sporingh. Oft een Christen mach bedienen, ende oft die 't bedienen, Christenen moghen wesen. (1589)</i>
[387v-399r] 886-913	<i>Der maeghdekens schole, comedia.</i>
[399v-410r] 914-935	<i>Van den boom des levens. (1570; 1579)</i>
[410v-415r] 936-945	<i>Ware aflaat van zonden.</i>
[415v-420r] 946-955	<i>Paradoxa. (1558)</i>

[420v-434v] 956-985	<i>Vierschare.</i>
[434v-438v] 986-996	<i>Openinghe van den grondt der waterlandtsche kercken, oock der selver Leeraeren zendinghe, met sampt haren Ban. Aanhangsel: enkele brieven. (1578; 1588)</i>
[439v-461r] 997-1043	<i>Verscheyden t'samen-spraken.</i>
[461v] 1044	<i>Op't beclagh van 't mesbruyck des Avontmaels.</i>
[461r-466r] 1045-1055	<i>Oordelen van een ghemeen landts leere.</i>
[466v-468v] 1056-1060	<i>Edelman, Graeu Monick, Luteraen.</i>
[469r-472r] 1061-1067	<i>Vanden aengheheven dwangh inder consciëntien binnen Hollandt. (1579)</i>
[472v-473v] 1068-1072	<i>Dat yemandt te stryden mach hebben teghen zynen zondelijcken lusten, ende des niet te min een warachtich Christen mach zijn. (1576)</i>
[466r-472v] 1073-1086	<i>Vanden thien maeghden. Tragica-comedia. (1576)</i>
[472r-479v] 1087-1092	<i>Aertzenij der zielen.</i>
[476r-484r] 1093-1111	<i>Schole der deughden. (1576)</i>
[484v-485v] 1112-1114	<i>Bedacht schynende met te brenghen dat die Roomsche Kercke beter zy dan der Ghereformeerden.</i>
[485v-486v] 1114-1116	<i>Ander ende corter bewys van mijne ghesproken ende qualijck ghenomen woorden, dat de Roomsche Kercke beter zy dan der Gereformeerden.</i>
[487r-509r] 1117-1161	<i>Lied-boeck.</i>
[509v-513v] 1162-1170	<i>Vyftien ghedichten van 's menschen innerlijcke en uyterlijcke behoefte.</i>
[514r-515r] 1171-1173	<i>Wat hanteringh nutste is om den kinderen te leeren.</i>
[515r-515v] 1173-1174	<i>Vande Nieuwe tydinghen.</i>
[518r-519v] 1175-1178	<i>Bedencke vander Nederlanden noodt ende hulpe. (1580)</i>
[520r] 1179	<i>Onder andere der ouden.</i>
[520v-545r] 1180-1229	<i>Boëthius. Vande vertroostingh der Wysheyd. (1585, Paets 1616)</i>

- [545r-550v] 1229-1240 *Requeste der catholijcken tot Haerlem met sijnen aen-
cleven: Aen myn heere den Prince van Orangien Stadt-
houder van Hollandt. (1581)*
- [550v-554r] 1240-1247 *Overweghinghe van de teghenwoordighe gelegenthey
der Nederlantsche saken. (1584)*
- [554r-554v] 1247-1248 *Insicht, over 't oprichten van een Alghemeyne
uyterlijcke Christen Kercke, & Bewerp eender
onpartijdigher Kercken Christi, soomen die inden
woestijne deser secten menighvuldighey eenighsins
soude moghen hebben. (1578)*

II. DEEL
 Van
 Dieryck Volckertsz.
 Coornherts
WERCKEN.

waer van eenige,
 noyt voor desen
 gedruet zyn.

Math. 5 / 16.

*Laet u licht lichten voor
 de menschen, dat sij u goede
 wercken siende uwen vader
 prijfen, die inden Hemel is.*

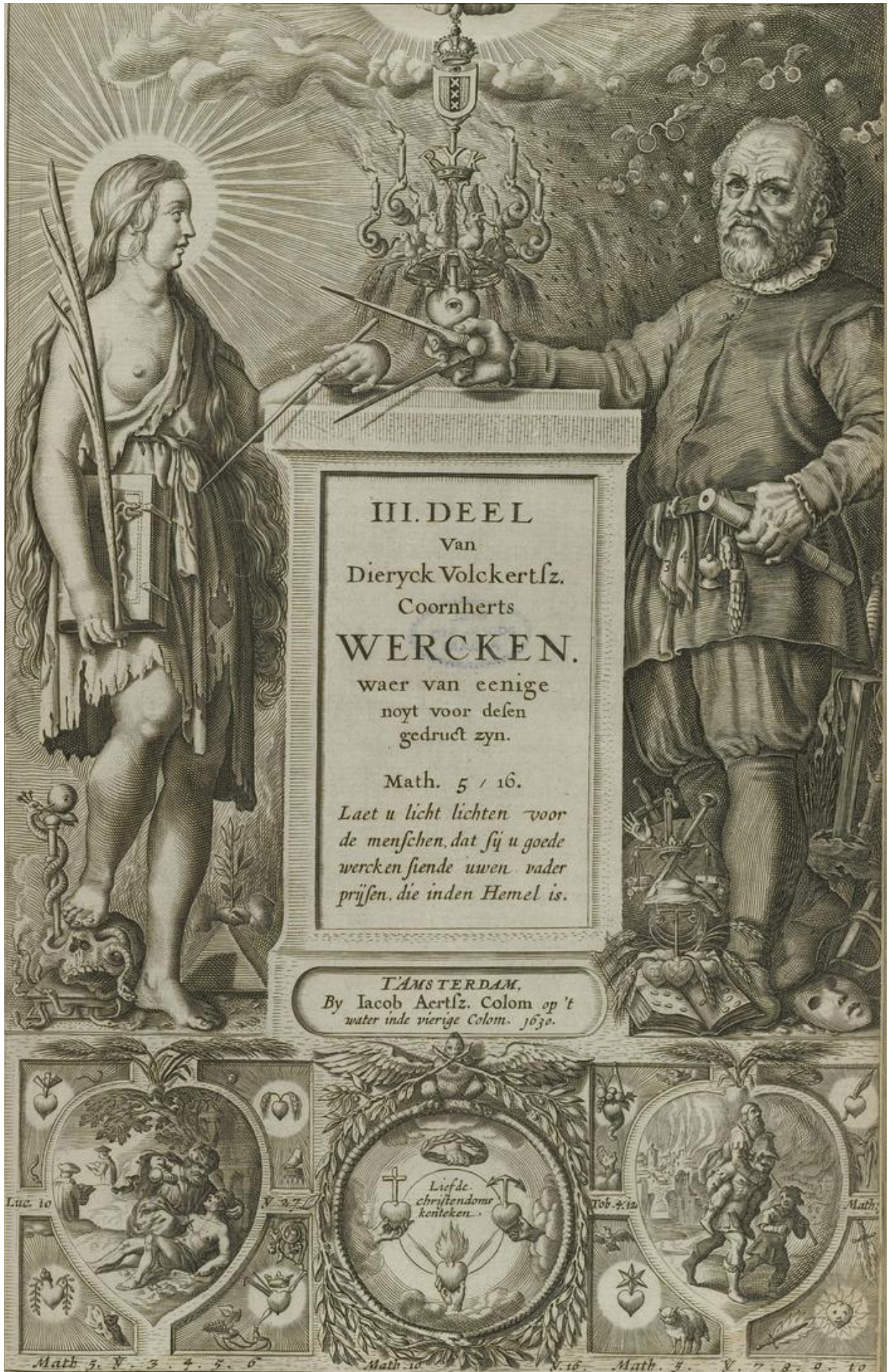
T'AMSTERDAM,
 By Iacob Aertsz. Colom op 't
 water inde vierije Colom. 1630.

Tweede deel

- [n.p.] 3-20   Iacob Aertsz. Colom: *Voor-Reden. Aen alle onsydighe oprechte Liefhebbers der Waerheydt.*
- [n.p.-42v] 21-111   *SYNODVS. Van der Conscientien Vryheydt. (s.n. 1582)*
- [43r-170r] 111-357   *Proces van 't ketter-dooden, ende dwangh der conscientien. (Tournay 1590)*
- [170v-172v] 358-362   *Kenteecken en van Ghereformeerde ende Ghedreformeerde Consistorianten.*
- [173r-188] 363-383   *Wortel der Nederlantsche oorloghen, met aenwijsinghe tot inlantsche eendracht. (s.n. 1590)*
- [184r-188r] 385-393   *Remonstancie of vertooch, by die van Leyden. (s.n. 1582, 1597, 1627)*
- [189r-204v] 395-434   *Iustificatie des Magistraets tot Leyden in Hollandt. (s.n. 1579, 1597)*
- [209r-222v] 435-462   *Ware beschrijvinghe der conscientien. (Ketel 1585)*
- [223r-236r] 463-490   *Proeve van de Heydelberghsche catechismo. [zie ook: Wercken III, 969-997] (s.n. 1582)*
- [237r-257r] 491-531   *Theriakel teghen het venijnighe wroeghschrift by Arent Cornelisz ende Reynier Donteklock. (Tournay 1610)*
- [257v-267r] 532-551   *Sendt-brief.*
- [268r-340v] 553-700   *Dolingen des catechismi, anderwerven blijckende in des selfs beproefde proeve. (1610)*
- [341r-376v] 701-764   *Hemel-werck, ofte quay-toe-verlaet. (Tournay 1585)*
- [377r-392v] 765-796   *De koopman. (1580, Arentsz. 1620)*
- [393r-406r] 797-823   *Bootgen uut het schip van de tweede antwoorde van D.V. Coornhert. Opte Replijcke der Predicanten Disputatie van Erf-zonde. (Tournay 1610)*
- [407r-479v] 825-972   *Van de Erf-zonde, Schulde, ende Straffe. (1580/1)*
- [481r-523v] 973-1058   *Van de vreemde sonde, schulde, straffe nasporinghe. (1584, Tournay 1616)*
- [524r-555v] 1059-1122   *Van de Toelatinge ende Decrete Godts. (Tournay 1610)*

- [556r-575r] 1123-1162 *Oogh-water opten etter des voor-oordeels.* (Migoen 1608)
- [576r-580v] 1163-1172 *Wagen-spraeck van Coornherts kerck-berispen, ende hartspreken.*
- [581r-582r] 1173-1175 [Tekst: zonder titel = motivatie om tegen de gereformeerde kerk te schrijven: puntsgewijs samengevat.]
- [582r-]582v 1175-1176 *Aen mijne E. Heeren de Burghermeesteren ende Vroedtschappen der stede Haerlem.*
- [583r-586v] 1177-1184 *Nadencken opt sevende Capittel totten Romeynen.*

III. DEEL
Van
Dieryck Volckertsz.
Coornherts
WERCKEN.
waer van eenige
noyt voor desen
gedruct zyn.

Math. 5 / 16.
*Laet u licht lichten voor
de menschen, dat sij u goede
wercken siende uwen vader
priffen, die inden Hemel is.*

AMSTERDAM,
By Iacob Aertsz. Colom op 't
water inde vierige Colom. 1630.

Derde Deel

- [n.p.] 5-15 *Voorreden Aen de scheursuchtige Christenheyt.*
- [n.p.] 16 *Inhoudsopgave: register der Boecken, in dit derde deel begrepen.*
- [1r-3v] 17-22 *III. Deel. Ruygh Bewerp eender onpartydiger Kercken onder Verbeteringhe.*
- [4r-17v] 23-50 *Van 't kerck-bouwen der dooperen opten waenschem. (1588)*
- [18r-24r] 51-63 *Verschooninghe van de roomsche afgoderye. (1560)*
- [25r-44v] 65-104 *Kleyn-Munster, des Groot-roemigen David Jorisens ... geschriften. (s.n. 1590)*
- [45r-49v] 105-114 *Klocke-gheslagh. Teghen den smoockenden brandt eender nieuwer gemackelijcker Secte. (1574, Theunis. 1601)*
- [50r-57v] 115-130 *Zeepe, opte vlecken by Lambert Daneus. (Ketel 1582)*
- [58r-72v] 131-160 *Spiegelken, vande ongerechtigheyt ofte menschelijckheyt des vergodeden H.N. vader vanden huysen der liefden. (Jansz. Muller [?] 1581)*
- [73r-90r] 161-195 *Het kruyt-hofken. (s.n. 1582)*
- [90v-96v] 196-208 *Van Hoofst ende Hert-sorghe. (Nieulandt 1606)*
- [89r-155r] 209-333 *Brieven-boeck. (Colom 1626)*
- [155r-170v] 335-366 *Vande Leydtsche disputatie. (1578, s.n. 1607)*
- [171r-291v] 367-614 *Vande Predestinatie, Verkiesinge, ende Verwerpinghe Godes. (1589/90)*
- [287r-293v] 615-628 *Van den aflaet Iesu Christi. (Tournay 1584)*
- [294r-295v] 629-632 *Naem-schem D.V. Coornherts. (1588, Tournay 1590)*
- [296r-301r] 633-643 *Oft gheloove saligh maekt sonder wercken. (Tournay [?] 1584)*
- [302r-303v] 645-648 *Van de bejaerden doope. (s.n. 1575)*

[304r-340v] 649-722	<i>Wt-roedinge van des verderfs plantinghe ... Mitsgaders Tweede Verantwoordinge eens eenigen Sendbriefs.</i> (Zas-Hoensz. 1591)
[341r-355v] 723-752	<i>Schyn-deught der secten.</i> (Ketel 1575)
[355v] 752	<i>Beschrijvinge vande ware kercke.</i>
[356r-362r] 753-765	<i>Levende-kalck.</i>
[362v-366v] 766-774	<i>Corte berispinge.</i>
[366v] 774	<i>Compas ter rusten.</i>
[367r-378v] 775-798	<i>Lijdens troost.</i> (s.d.)
[379r 384v] 799-808	<i>Een lieffelijcke tsamenspreekinghe, van de droefheydt.</i> (s.n. 1600)
[384v-388v] 808-816	<i>Boeventucht.</i> (Muller 1587)
[389r-394v] 817-828	<i>Vande zendinghe der lutheranen, swinglianen, ende mennonisten.</i>
[394v-397r] 828-833	<i>Middel, tot minderinge der secten ende partyschappen.</i> (Ketel 1582)
[397v-413r] 834-865	<i>Tweede deel van Hooft ende Hert-sorghe</i>
[413r-413v] 865-866	<i>Missive Raet om onder menighvuldigheyt der secten in desen tydt te recht voor Gode te wandelen</i>
[414r-414v] 867-868	<i>In dien tijdt als Iesus Ierusalem ghenaecte, &c.</i>
[415r-427v] 869-894	<i>Vre-reden, of onderwijs tot eendracht, vrede ende liefde, in dese tyden hoogh-noodigh. Eerste deel & Vande uyerlijcke ende innerlijcke Religie. Tweede Deel.</i> (Tournay 1612)
[428r-464v] 895-968	<i>Disputatie Over den Catechismus van Heydelbergh.</i> (Tournay 1617)
[465r-478v] 969-997	<i>Proeve vande Heydelberghsche catechismo.</i> [zie ook: <i>Wercken II</i> , 463-489] (1582, Tournay 1617)
[479r-489r] 997-1017	<i>Verantwoordinghe van 't Proces Van den Ketteren niet te dooden.</i> (1590)
[489v-495v] 1018-1030	<i>Gesprake van liefhebbbers des ghemeynen nuts.</i> (1577)

[495v-497r] 1030-1033	<i>Betoon vande zotheydt.</i>
[497r-497v] 1033-1034	<i>Venus met Cupido een tsamensprekinghe</i>
[498r-517r] 1035-1074	<i>Recht Ghebruyck en Misbruyck van Tydtlijcke Have. Annex: Ode Horatii; Protest Teghen den Slaep; 'tBedrogh des werelts; Hymnus oft Lof-zang van 't Goudt; Lof van de ghevanghenisse. (Pietersz. 1620)</i>
[521r-532r] 1081-1103	<i>Abrahams Uytganck. (Gerritsz. 1621)</i>
[532r-541v] 1103-1122	<i>Comedie van de blinde voor Jericho. (Ketel 1582)</i>
[542r-562r] 1123-1163	<i>Comedie van Israel. (Tournay 1590)</i>
[562v-572v] 1164-1184	<i>Medicijn der zielen.</i>

Het vervolgh moet ghy derven, 'tIs verlooren met swerven.

E Y N D E